

Úvod do Prologu

Prolog

- PROgramming in LOGic

- část predikátové logiky prvního řádu

- Deklarativní programování

- specifikační jazyk, jasná sémantika, nevhodné pro procedurální postupy
- **Co dělat** namísto **Jak dělat**

- Základní mechanismy

- unifikace, stromové datové struktury, automatický backtracking

Logické programování

Historie

- Rozvoj začíná po roce 1970
- Robert Kowalski – teoretické základy
- Alain Colmerauer, David Warren (*Warren Abstract Machine*) – implementace
- SICStus Prolog vyvíjen od roku 1985
- Logické programování s omezujícími podmínkami – od poloviny 80. let

Aplikace

- rozpoznávání řeči, telekomunikace, biotechnologie, logistika, plánování, data mining, business rules, ...
- SICStus Prolog — the first 25 years, Mats Carlsson, Per Mildner. *Theory and Practice of Logic Programming*, 12 (1-2): 35-66, 2012. <http://arxiv.org/abs/1011.5640>.

Program = fakta + pravidla

● (Prologovský) program je seznam programových klauzulí

● programové klauzule: fakt, pravidlo

● **Fakt:** deklaruje vždy pravdivé věci

● `clovek(novak, 18, student)`.

● **Pravidlo:** deklaruje věci, jejichž pravdivost závisí na daných podmínkách

● `studuje(X) :- clovek(X, _Vek, student)`.

● **alternativní (obousměrný) význam pravidel**

pro každé X,

X studuje, jestliže

X je student

pro každé X,

X je student, potom

X studuje

● `pracuje(X) :- clovek(X, _Vek, CoDe1a), prace(CoDe1a)`.

Program = fakta + pravidla

● (Prologovský) program je seznam programových klauzulí

● programové klauzule: fakt, pravidlo

● **Fakt:** deklaruje vždy pravdivé věci

● `clovek(novak, 18, student)`.

● **Pravidlo:** deklaruje věci, jejichž pravdivost závisí na daných podmínkách

● `studuje(X) :- clovek(X, _Vek, student)`.

● **alternativní (obousměrný) význam pravidel**

pro každé X,

X studuje, jestliže

X je student

pro každé X,

X je student, potom

X studuje

● `pracuje(X) :- clovek(X, _Vek, CoDe1a), prace(CoDe1a)`.

● **Predikát:** seznam pravidel a faktů se stejným **funktorem** a **aritou**

● značíme: `clovek/3`, `student/1`; analogie **procedury** v procedurálních jazycích,

Komentáře k syntaxi

- Klauzule ukončeny tečkou
- Základní příklady argumentů
 - **konstanty**: (tomas, anna) ... začínají malým písmenem
 - **proměnné**
 - X, Y ... začínají velkým písmenem
 - _, _A, _B ... začínají podtržítkem (nezajímá nás vracená hodnota)
- Psaní komentářů

```
clovek( novak, 18, student ).  
clovek( novotny, 30, ucitel ).
```

```
% komentář na konci řádku  
/* komentář */
```

Dotaz

- **Dotaz:** uživatel se ptá programu, zda jsou věci pravdivé

?- studuje(novak).	% yes	splnitelný dotaz
?- studuje(novotny).	% no	nesplnitelný dotaz

- **Odpověď** na dotaz

- pozitivní – **dotaz je splnitelný a uspěl**
- negativní – **dotaz je nesplnitelný a neuspěl**

Dotaz

- **Dotaz:** uživatel se ptá programu, zda jsou věci pravdivé

?- studuje(novak).	% yes	splnitelný dotaz
?- studuje(novotny).	% no	nesplnitelný dotaz

- **Odpověď** na dotaz

- pozitivní – **dotaz je splnitelný a uspěl**
- negativní – **dotaz je nesplnitelný a neuspěl**

- Proměnné jsou během výpočtu **instanciovány** (= nahrazeny objekty)

- ?- clovek(novak, 18, Prace).
Prace = student
- výsledkem dotazu je **instanciace proměnných** v dotazu
- dosud nenainstanciovaná proměnná: **volná proměnná**

Dotaz

- **Dotaz:** uživatel se ptá programu, zda jsou věci pravdivé

```
?- studuje( novak ).           % yes      splnitelný dotaz  
?- studuje( novotny ).       % no      nesplnitelný dotaz
```

- **Odpověď** na dotaz

- pozitivní – **dotaz je splnitelný a uspěl**
- negativní – **dotaz je nesplnitelný a neuspěl**

- Proměnné jsou během výpočtu **instanciovány** (= nahrazeny objekty)

```
● ?- clovek( novak, 18, Prace ).  
Prace = student
```

- výsledkem dotazu je **instanciace proměnných** v dotazu
- dosud nenainstanciovaná proměnná: **volná proměnná**

- Prolog umí generovat více odpovědí, pokud existují

```
?- clovek( novak, Vek, Prace ).           % všechna řešení přes ";"
```

Klauzule = fakt, pravidlo, dotaz

- **Klauzule** se skládá z **hlavy** a **těla**

- Tělo je **seznam cílů** oddělených čárkami, čárka = konjunkce

- **Fakt**: pouze hlava, prázdné tělo

 - `rodic(pavla, robert).`

- **Pravidlo**: hlava i tělo

 - `upracovany_clovek(X) :- clovek(X, _Vek, Prace), prace(Prace, tezka).`

- **Dotaz**: prázdná hlava, pouze tělo

 - `?- clovek(novak, Vek, Prace).`

 - `?- rodic(pavla, Dite), rodic(Dite, Vnuk).`

Rekurzivní pravidla

predek(X, Z) :- rodic(X, Z). % (1)

predek(X, Z) :- rodic(X, Y),
 rodic(Y, Z). % (2)

Rekurzivní pravidla

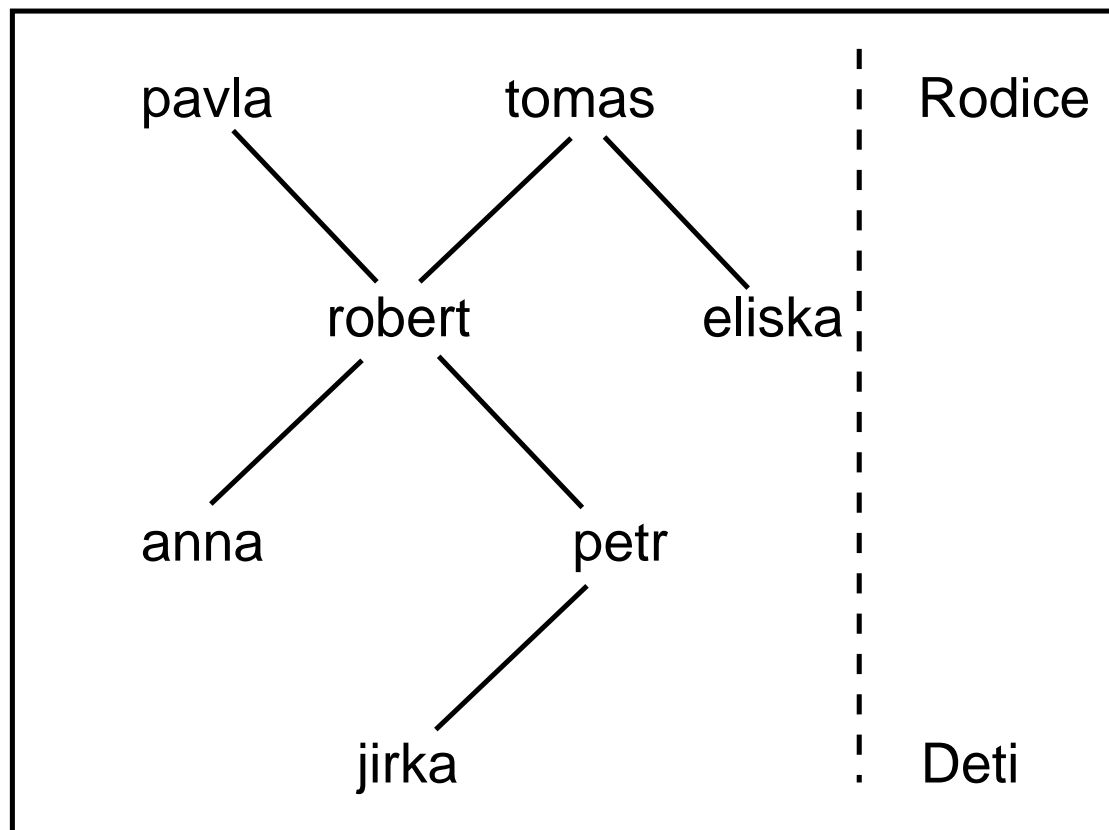
predek(X, Z) :- rodic(X, Z). % (1)

predek(X, Z) :- rodic(X, Y),
rodic(Y, Z). % (2)

predek(X, Z) :- rodic(X, Y),
predek(Y, Z). % (2')

Příklad: rodokmen

```
rodic( pavla, robert ).  
rodic( tomas, robert ).  
rodic( tomas, eliska ).  
rodic( robert, anna ).  
rodic( robert, petr ).  
rodic( petr, jirka ).
```

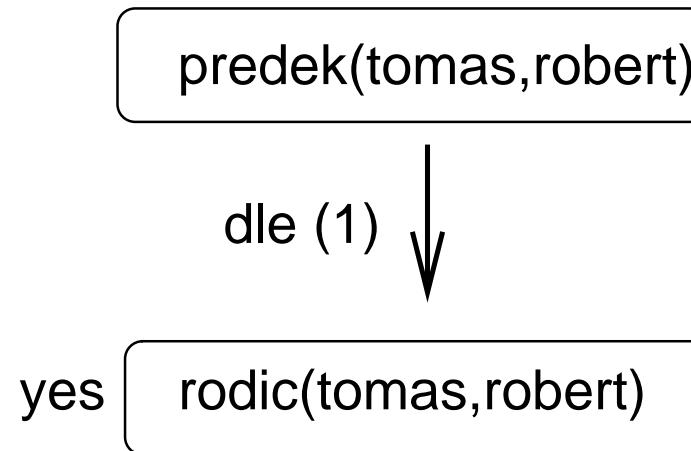


```
predek( X, Z ) :- rodic( X, Z ).           % (1)
```

```
predek( X, Z ) :- rodic( X, Y ),          % (2')  
                  predek( Y, Z ).
```

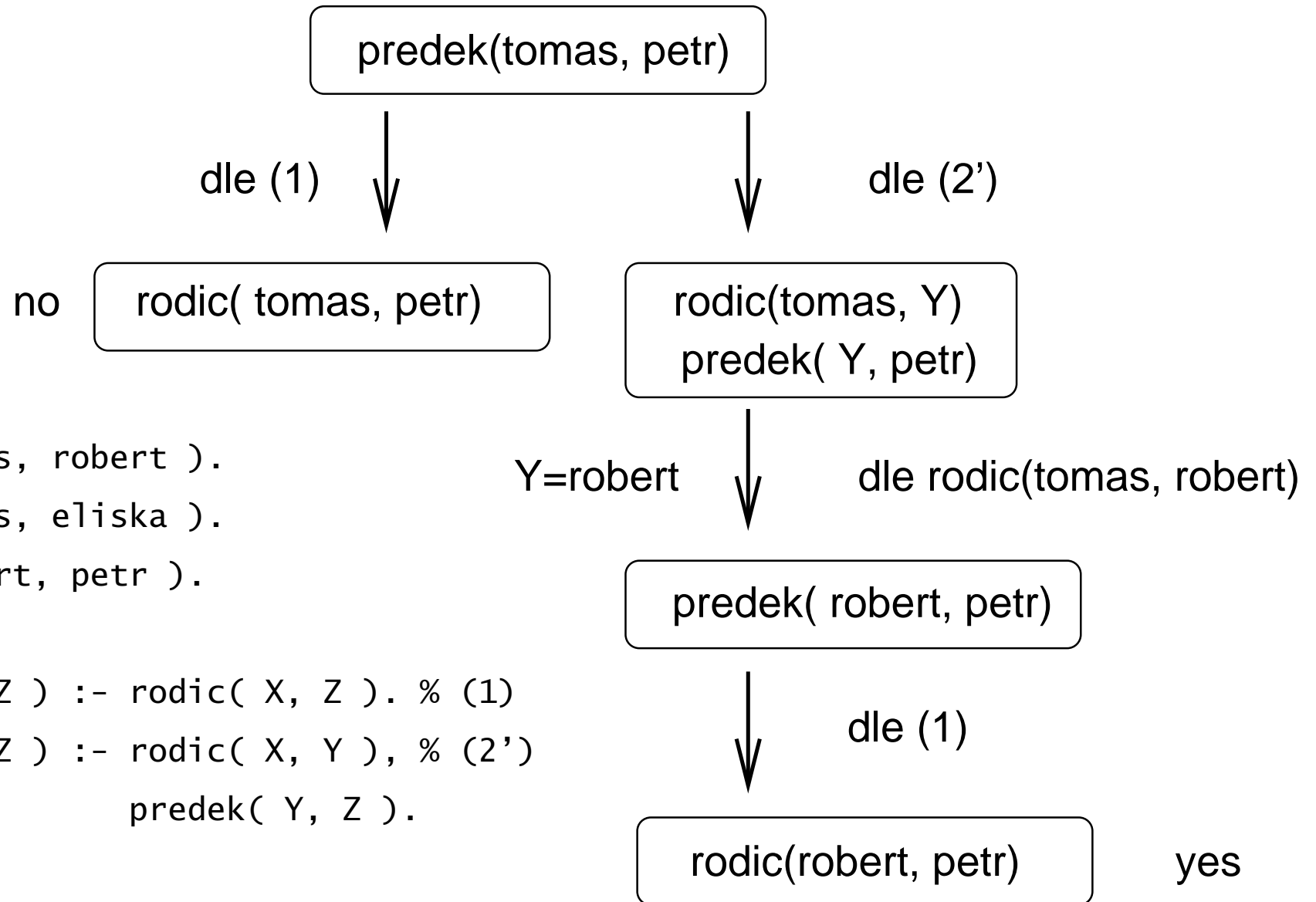
Výpočet odpovědi na dotaz ?- predek(tomas,robert)

```
rodic( pavla, robert ).  
rodic( tomas, robert ).  
rodic( tomas, eliska ).  
rodic( robert, anna ).  
rodic( robert, petr ).  
rodic( petr, jirka ).
```


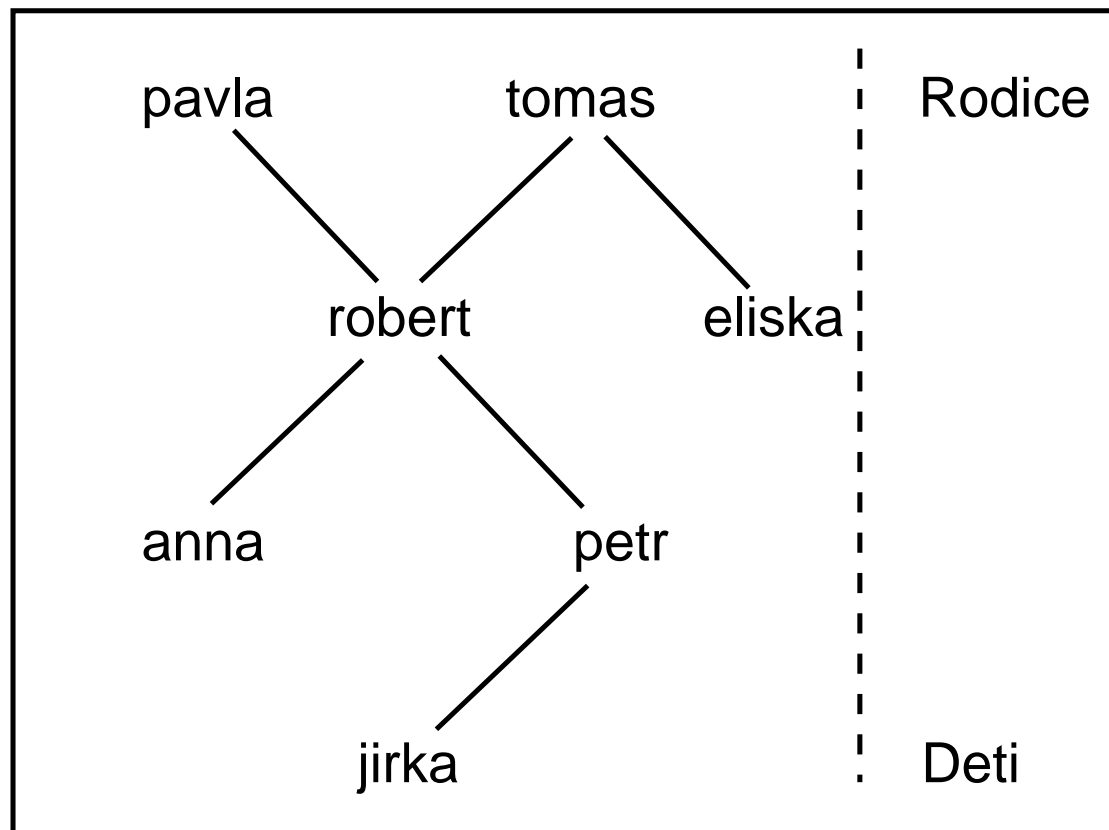
```
predek( X, Z ) :- rodic( X, Z ).           % (1)  
predek( X, Z ) :- rodic( X, Y ),          % (2')  
                  predek( Y, Z ).
```

Výpočet odpovědi na dotaz ?- predek(tomas, petr)

Odpořěd' na dotaz s proměnnou

```
rodic( pavla, robert ).  
rodic( tomas, robert ).  
rodic( tomas, eliska ).  
rodic( robert, anna ).  
rodic( robert, petr ).  
rodic( petr, jirka ).
```

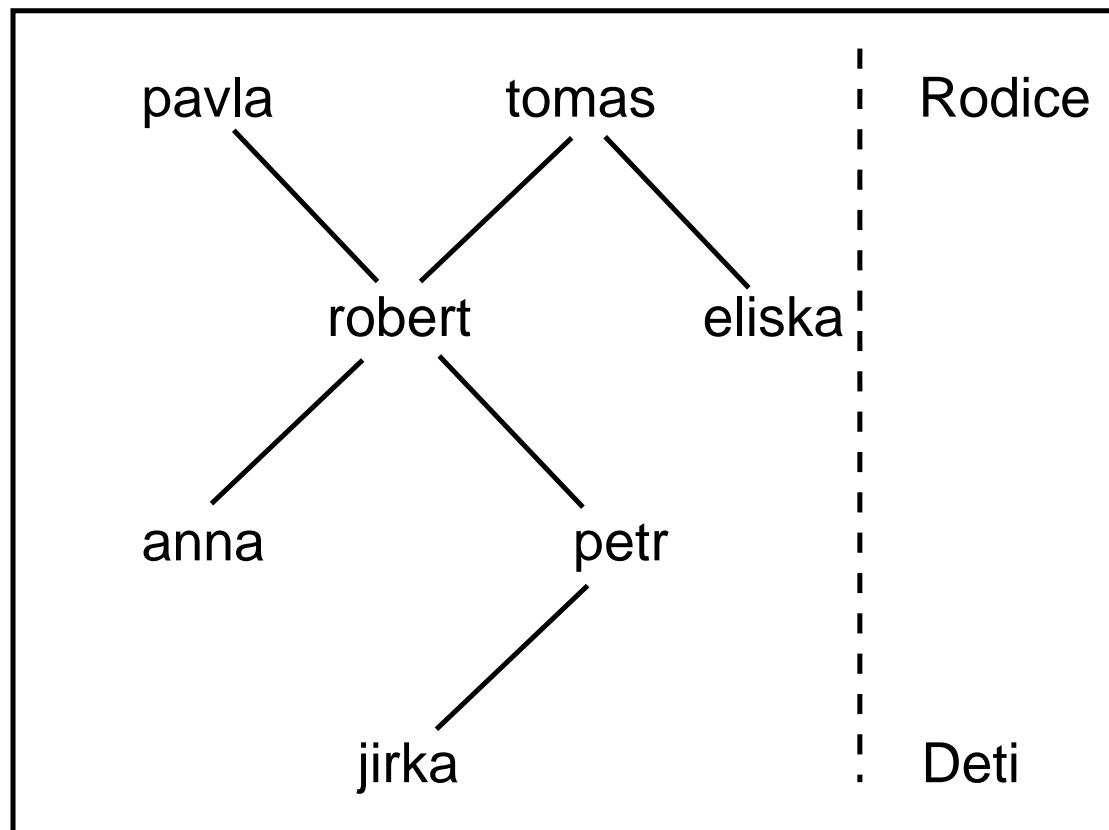


```
predek( X, Z ) :- rodic( X, Z ).           % (1)  
predek( X, Z ) :- rodic( X, Y ),         % (2')  
                    predek( Y, Z ).
```

```
predek(petr, Potomek) --> ???
```


Odpořed' na dotaz s proměnnou

```
rodic( pavla, robert ).  
rodic( tomas, robert ).  
rodic( tomas, eliska ).  
rodic( robert, anna ).  
rodic( robert, petr ).  
rodic( petr, jirka ).
```


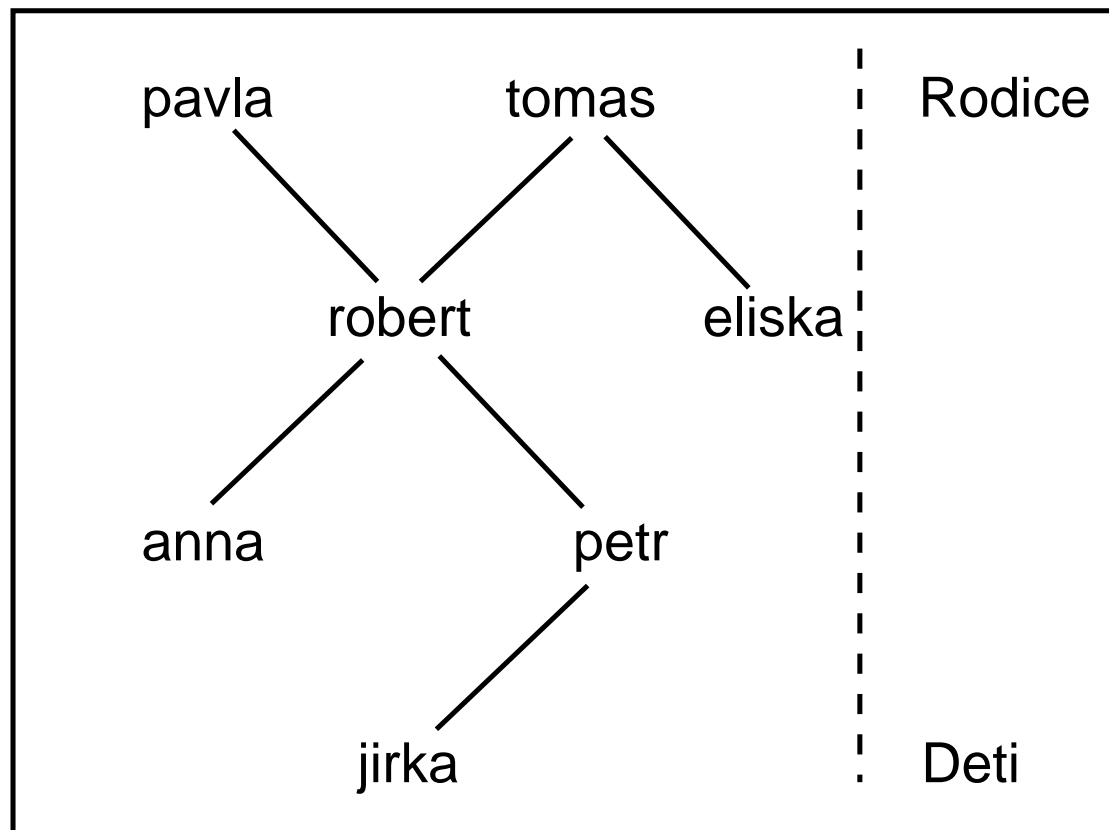
```
predek( X, Z ) :- rodic( X, Z ).           % (1)  
predek( X, Z ) :- rodic( X, Y ),         % (2')  
                    predek( Y, Z ).
```

predek(petr, Potomek) --> ???

Potomek=jirka

Odpořěd' na dotaz s proměnnou

```
rodic( pavla, robert ).  
rodic( tomas, robert ).  
rodic( tomas, eliska ).  
rodic( robert, anna ).  
rodic( robert, petr ).  
rodic( petr, jirka ).
```



```
predek( X, Z ) :- rodic( X, Z ).           % (1)  
predek( X, Z ) :- rodic( X, Y ),         % (2')  
                    predek( Y, Z ).
```

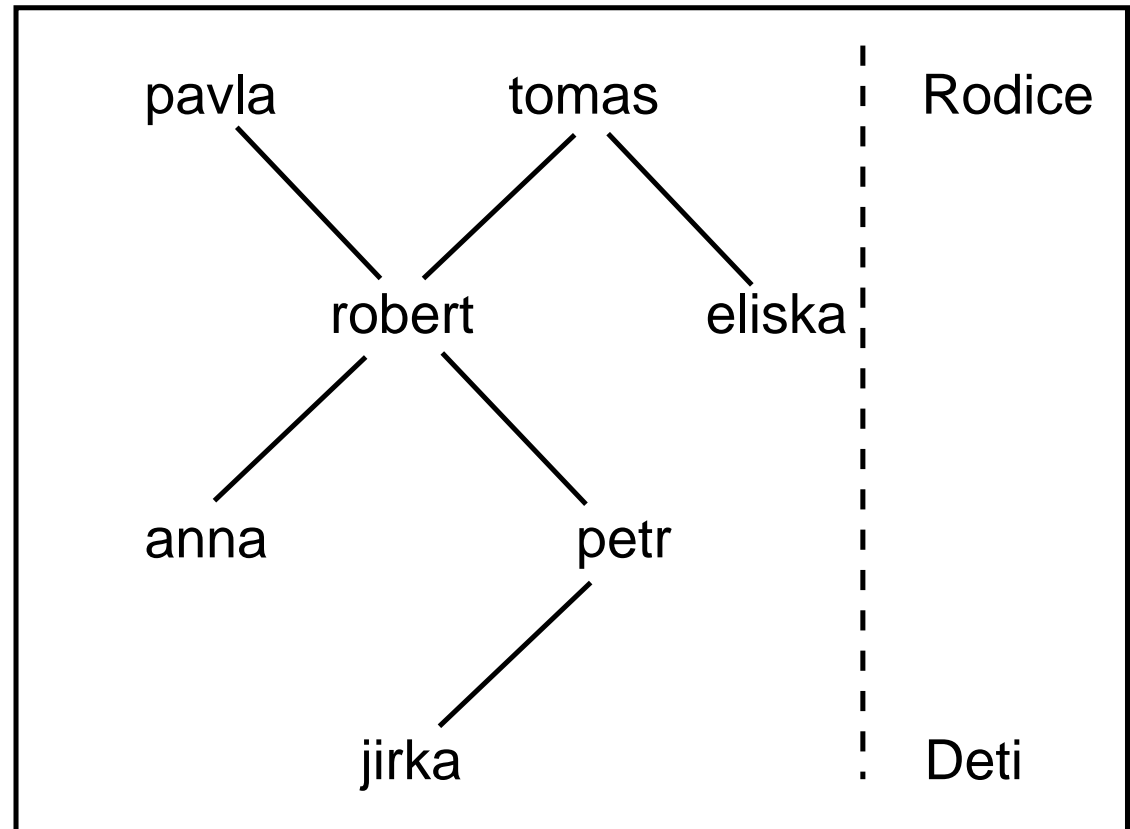
predek(petr,Potomek) --> ???

Potomek=jirka

predek(robert,P) --> ???

Odpořěd' na dotaz s proměnnou

```
rodic( pavla, robert ).  
rodic( tomas, robert ).  
rodic( tomas, eliska ).  
rodic( robert, anna ).  
rodic( robert, petr ).  
rodic( petr, jirka ).
```



```
predek( X, Z ) :- rodic( X, Z ).           % (1)  
predek( X, Z ) :- rodic( X, Y ),         % (2')  
                    predek( Y, Z ).
```

predek(petr,Potomek) --> ???

Potomek=jirka

predek(robert,P) --> ???

1. P=anna, 2. P=petr, 3. P=jirka

Syntaxe a význam Prologovských programů

Syntaxe Prologovských programů

● Typy objektů jsou rozpoznávány podle syntaxe

● Atom

- řetězce písmen, čísel, „_” začínající malým písmenem: `pavel`, `pavel_novak`, `x25`
- řetězce speciálních znaků: `<-->`, `====>`
- řetězce v apostrofech: `'Pavel'`, `'Pavel Novák'`

● Celá a reálná čísla: `0`, `-1056`, `0.35`

● Proměnná

- řetězce písmen, čísel, „_” začínající velkým písmenem nebo „_”
- **anonymní proměnná**: `ma_dite(X) :- rodic(X, _)`.
- hodnotu anonymní proměnné Prolog na dotaz nevrací: `?- rodic(X, _)`
- lexikální rozsah proměnné je pouze jedna klauzule:

`prvni(X,X,X) .`

`prvni(X,X,_)` .

Termy

- **Term** – datové objekty v Prologu: datum(1, kveten, 2003)
 - **funktor**: datum
 - **argumenty**: 1, kveten, 2003
 - **arita** – počet argumentů: 3
- Všechny strukturované objekty v Prologu jsou **stromy**
 - trojuhelnik(bod(4,2), bod(6,4), bod(7,1))
- **Hlavní funktor** termu – funktor v kořenu stromu odpovídající termu
 - trojuhelnik je hlavní funktor v trojuhelnik(bod(4,2), bod(6,4), bod(7,1))

Unifikace

- Termíny jsou **unifikovatelné**, jestliže
 - jsou identické nebo
 - proměnné v obou termínech mohou být instanciovány tak, že termíny jsou po substituci identické
 - $\text{datum}(D1, M1, 2003) = \text{datum}(1, M2, Y2)$ **operátor =**
 $D1 = 1, M1 = M2, Y2 = 2003$

Unifikace

- Termíny jsou **unifikovatelné**, jestliže
 - jsou identické nebo
 - proměnné v obou termínech mohou být instanciovány tak, že termíny jsou po substituci identické
 - $\text{datum}(D1, M1, 2003) = \text{datum}(1, M2, Y2)$ **operátor =**
 $D1 = 1, M1 = M2, Y2 = 2003$
- Hledáme **nejobecnější unifikátor** (*most general unifier (MGU)*)
 - jiné instanciaci? ... $D1 = 1, M1 = 5, Y2 = 2003$... není MGU
 - ?- $\text{datum}(D1, M1, 2003) = \text{datum}(1, M2, Y2), D1 = M1.$

Unifikace

• Termy jsou **unifikovatelné**, jestliže

- jsou identické nebo

- proměnné v obou termech mohou být instanciovány tak, že termy jsou po substituci identické

- $\text{datum}(D1, M1, 2003) = \text{datum}(1, M2, Y2)$ **operátor =**
D1 = 1, M1 = M2, Y2 = 2003

• Hledáme **nejobecnější unifikátor** (*most general unifier (MGU)*)

- jiné instanciaci? ... D1 = 1, M1 = 5, Y2 = 2003 ... není MGU

- ?- $\text{datum}(D1, M1, 2003) = \text{datum}(1, M2, Y2), D1 = M1.$

• **Test výskytu** (*occurs check*)

?- $X=f(X).$

$X = f(f(f(f(f(f(f(f(f(\dots))))))))))$

Unifikace

Termy S a T jsou unifikovatelné, jestliže

1. S a T jsou konstanty a tyto konstanty jsou identické;
2. S je proměnná a T cokoliv jiného – S je instanciována na T;
T je proměnná a S cokoliv jiného – T je instanciována na S
3. S a T jsou termy
 - S a T mají stejný funktor a aritu a
 - všechny jejich odpovídající argumenty jsou unifikovatelné
 - výsledná substituce je určena unifikací argumentů

Příklady:

$k = k \dots$ yes, $k_1 = k_2 \dots$ no,

Unifikace

Termy S a T jsou unifikovatelné, jestliže

1. S a T jsou konstanty a tyto konstanty jsou identické;
2. S je proměnná a T cokoliv jiného – S je instanciována na T;
T je proměnná a S cokoliv jiného – T je instanciována na S
3. S a T jsou termy
 - S a T mají stejný funktor a aritu a
 - všechny jejich odpovídající argumenty jsou unifikovatelné
 - výsledná substituce je určena unifikací argumentů

Příklady:

$k = k$... yes, $k1 = k2$... no, $A = k(2,3)$... yes, $k(s,a,l(1)) = A$... yes

Unifikace

Termy S a T jsou unifikovatelné, jestliže

1. S a T jsou konstanty a tyto konstanty jsou identické;
2. S je proměnná a T cokoliv jiného – S je instanciována na T;
T je proměnná a S cokoliv jiného – T je instanciována na S
3. S a T jsou termy
 - S a T mají stejný funktor a aritu a
 - všechny jejich odpovídající argumenty jsou unifikovatelné
 - výsledná substituce je určena unifikací argumentů

Příklady:

$k = k \dots \text{yes}$, $k1 = k2 \dots \text{no}$, $A = k(2,3) \dots \text{yes}$, $k(s,a,l(1)) = A \dots \text{yes}$
 $s(sss(2),B,ss(2)) = s(sss(2),4,ss(2),s(1)) \dots$

Unifikace

Termy S a T jsou unifikovatelné, jestliže

1. S a T jsou konstanty a tyto konstanty jsou identické;
2. S je proměnná a T cokoliv jiného – S je instanciována na T;
T je proměnná a S cokoliv jiného – T je instanciována na S
3. S a T jsou termy
 - S a T mají stejný funktor a aritu a
 - všechny jejich odpovídající argumenty jsou unifikovatelné
 - výsledná substituce je určena unifikací argumentů

Příklady:

$k = k \dots \text{yes}$, $k1 = k2 \dots \text{no}$, $A = k(2,3) \dots \text{yes}$, $k(s,a,l(1)) = A \dots \text{yes}$
 $s(sss(2),B,ss(2)) = s(sss(2),4,ss(2),s(1)) \dots \text{no}$

Unifikace

Termy S a T jsou unifikovatelné, jestliže

1. S a T jsou konstanty a tyto konstanty jsou identické;
2. S je proměnná a T cokoliv jiného – S je instanciována na T;
T je proměnná a S cokoliv jiného – T je instanciována na S
3. S a T jsou termy
 - S a T mají stejný funktor a aritu a
 - všechny jejich odpovídající argumenty jsou unifikovatelné
 - výsledná substituce je určena unifikací argumentů

Příklady:

$k = k \dots \text{yes}$, $k1 = k2 \dots \text{no}$, $A = k(2,3) \dots \text{yes}$, $k(s,a,l(1)) = A \dots \text{yes}$

$s(sss(2),B,ss(2)) = s(sss(2),4,ss(2),s(1)) \dots \text{no}$

$s(sss(A),4,ss(3)) = s(sss(2),4,ss(A)) \dots$

Unifikace

Termy S a T jsou unifikovatelné, jestliže

1. S a T jsou konstanty a tyto konstanty jsou identické;
2. S je proměnná a T cokoliv jiného – S je instanciována na T;
T je proměnná a S cokoliv jiného – T je instanciována na S
3. S a T jsou termy
 - S a T mají stejný funktor a aritu a
 - všechny jejich odpovídající argumenty jsou unifikovatelné
 - výsledná substituce je určena unifikací argumentů

Příklady:

$k = k \dots \text{yes}$, $k1 = k2 \dots \text{no}$, $A = k(2,3) \dots \text{yes}$, $k(s,a,l(1)) = A \dots \text{yes}$

$s(sss(2),B,ss(2)) = s(sss(2),4,ss(2),s(1)) \dots \text{no}$

$s(sss(A),4,ss(3)) = s(sss(2),4,ss(A)) \dots \text{no}$

Unifikace

Termy S a T jsou unifikovatelné, jestliže

1. S a T jsou konstanty a tyto konstanty jsou identické;
2. S je proměnná a T cokoliv jiného – S je instanciována na T;
T je proměnná a S cokoliv jiného – T je instanciována na S
3. S a T jsou termy
 - S a T mají stejný funktor a aritu a
 - všechny jejich odpovídající argumenty jsou unifikovatelné
 - výsledná substituce je určena unifikací argumentů

Příklady:

$k = k \dots \text{yes}$, $k1 = k2 \dots \text{no}$, $A = k(2,3) \dots \text{yes}$, $k(s,a,l(1)) = A \dots \text{yes}$

$s(sss(2),B,ss(2)) = s(sss(2),4,ss(2),s(1)) \dots \text{no}$

$s(sss(A),4,ss(3)) = s(sss(2),4,ss(A)) \dots \text{no}$

$s(sss(A),4,ss(C)) = s(sss(t(B)),4,ss(A)) \dots$

Unifikace

Termy S a T jsou unifikovatelné, jestliže

1. S a T jsou konstanty a tyto konstanty jsou identické;
2. S je proměnná a T cokoliv jiného – S je instanciována na T;
T je proměnná a S cokoliv jiného – T je instanciována na S
3. S a T jsou termy
 - S a T mají stejný funktor a aritu a
 - všechny jejich odpovídající argumenty jsou unifikovatelné
 - výsledná substituce je určena unifikací argumentů

Příklady:

$k = k \dots \text{yes}$, $k1 = k2 \dots \text{no}$, $A = k(2,3) \dots \text{yes}$, $k(s,a,l(1)) = A \dots \text{yes}$

$s(sss(2),B,ss(2)) = s(sss(2),4,ss(2),s(1)) \dots \text{no}$

$s(sss(A),4,ss(3)) = s(sss(2),4,ss(A)) \dots \text{no}$

$s(sss(A),4,ss(C)) = s(sss(t(B)),4,ss(A)) \dots A=t(B),C=t(B) \dots \text{yes}$

Deklarativní a procedurální význam programů

- $p \text{ :- } q, r.$
 - Deklarativní: **Co** je výstupem programu?
 - p je pravdivé, jestliže q a r jsou pravdivé
 - Z q a r plyne p
- ⇒ význam mají logické relace

Deklarativní a procedurální význam programů

- $p :- q, r.$

- Deklarativní: **Co** je výstupem programu?

- p je pravdivé, jestliže q a r jsou pravdivé

- Z q a r plyne p

- ⇒ význam mají logické relace

- Procedurální: **Jak** vypočítáme výstup programu?

- p vyřešíme tak, že **nejprve** vyřešíme q a **pak** r

- ⇒ kromě logických relací je významné i pořadí cílů

- výstup

- indikátor yes/no určující, zda byly cíle splněny

- instanciací proměnných v případě splnění cílů

Konjunce ",", vs. disjunkce ";" cílů

● **Konjunce** = nutné splnění **všech cílů**

● $p :- q, r.$

● **Disjunkce** = stačí splnění **libovolného cíle**

● $p :- q; r.$ $p :- q.$

$p :- r.$

● priorita středníku je vyšší (viz ekvivalentní zápisy):

$p :- q, r; s, t, u.$

$p :- (q, r) ; (s, t, u).$

$p :- q, r.$

$p :- s, t, u.$

Pořadí klauzulí a cílů

(a) $a(1).$

?- $a(1).$

$a(X) :- b(X,Y), a(Y).$

$b(1,1).$

Pořadí klauzulí a cílů

(a) `a(1).`

`?- a(1).`

`a(X) :- b(X,Y), a(Y).`

`b(1,1).`

(b) `a(X) :- b(X,Y), a(Y).`

`% změněné pořadí klauzulí v programu vzhledem k (a)`

`a(1).`

`b(1,1).`

Pořadí klauzulí a cílů

(a) `a(1).` ?- `a(1).`

`a(X) :- b(X,Y), a(Y).`

`b(1,1).`

(b) `a(X) :- b(X,Y), a(Y).` % změněné pořadí klauzulí v programu vzhledem k (a)

`a(1).`

`b(1,1).`

% nenalezení odpovědi: nekonečný cyklus

Pořadí klauzulí a cílů

(a) `a(1).` `?- a(1).`

`a(X) :- b(X,Y), a(Y).`

`b(1,1).`

(b) `a(X) :- b(X,Y), a(Y).` `% změněné pořadí klauzulí v programu vzhledem k (a)`

`a(1).`

`b(1,1).`

`% nenalezení odpovědi: nekonečný cyklus`

(c) `a(X) :- b(X,Y), c(Y).` `?- a(X).`

`b(1,1).`

`c(2).`

`c(1).`

Pořadí klauzulí a cílů

(a) `a(1).` `?- a(1).`

`a(X) :- b(X,Y), a(Y).`

`b(1,1).`

(b) `a(X) :- b(X,Y), a(Y).` % změněné pořadí klauzulí v programu vzhledem k (a)

`a(1).`

`b(1,1).`

% nenalezení odpovědi: nekonečný cyklus

(c) `a(X) :- b(X,Y), c(Y).` `?- a(X).`

`b(1,1).`

`c(2).`

`c(1).`

(d) `a(X) :- c(Y), b(X,Y).` % změněné pořadí cílů v těle klauzule vzhledem k (c)

`b(1,1).`

`c(2).`

`c(1).`

Pořadí klauzulí a cílů

(a) $a(1).$ $?- a(1).$

$a(X) :- b(X,Y), a(Y).$

$b(1,1).$

(b) $a(X) :- b(X,Y), a(Y).$ % změněné pořadí klauzulí v programu vzhledem k (a)

$a(1).$

$b(1,1).$

% nenalezení odpovědi: nekonečný cyklus

(c) $a(X) :- b(X,Y), c(Y).$ $?- a(X).$

$b(1,1).$

$c(2).$

$c(1).$

(d) $a(X) :- c(Y), b(X,Y).$ % změněné pořadí cílů v těle klauzule vzhledem k (c)

$b(1,1).$

$c(2).$

$c(1).$

% náročnější nalezení první odpovědi než u (c)

V obou případech **stejný deklarativní ale odlišný procedurální význam**

Pořadí klauzulí a cílů II.

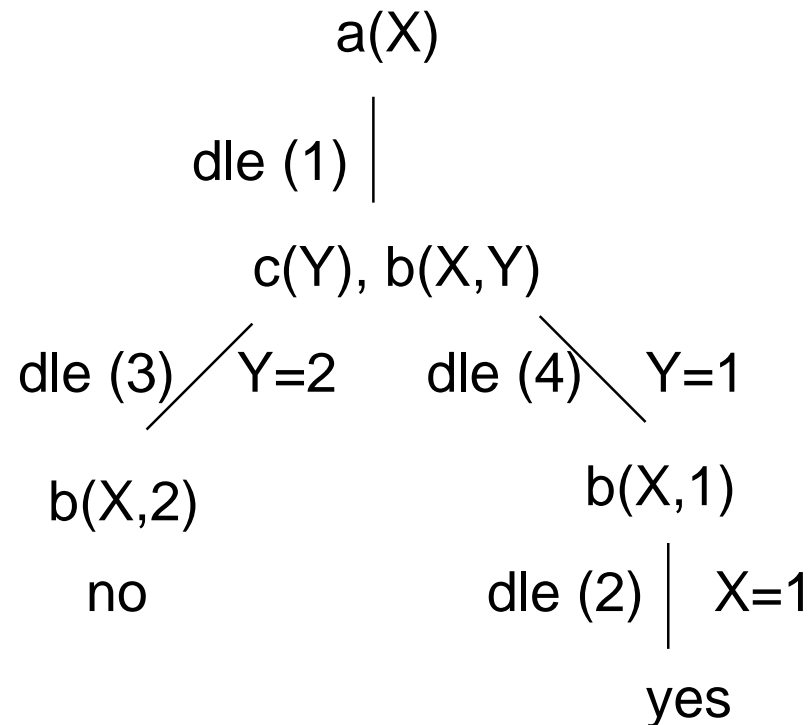
(1) $a(X) :- c(Y), b(X, Y).$

(2) $b(1, 1).$

(3) $c(2).$

(4) $c(1).$

?- $a(X).$

Pořadí klauzulí a cílů II.

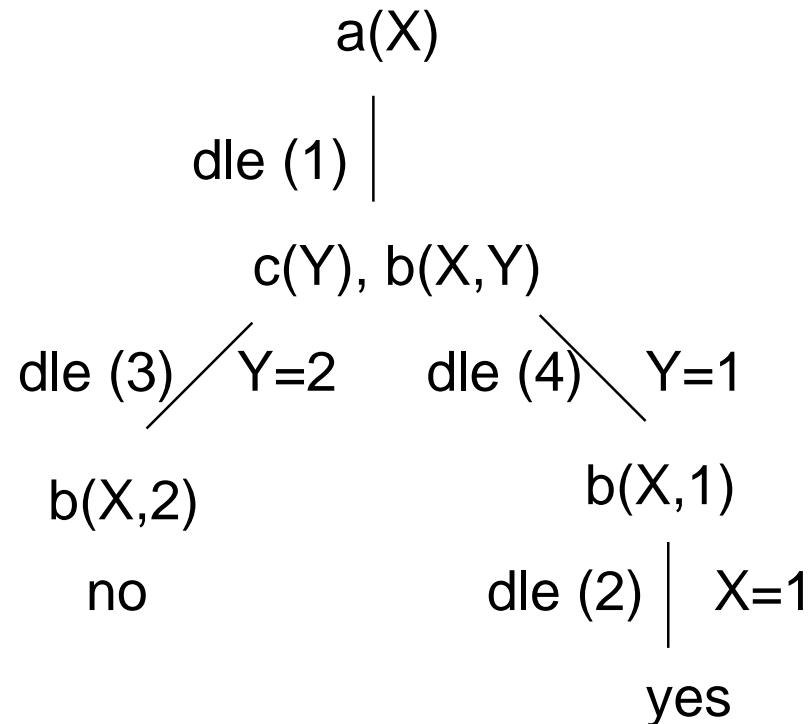
(1) $a(X) :- c(Y), b(X,Y).$

(2) $b(1,1).$

(3) $c(2).$

(4) $c(1).$

?- $a(X).$

Vyzkoušejte si:

(1) $a(X) :- b(X,X), c(X).$

(3) $a(X) :- b(Y,X), c(X).$

(4) $b(2,2).$

(5) $b(2,1).$

(6) $c(1).$

Cvičení: průběh výpočtu

a :- b,c,d.

b :- e,c,f,g.

b :- g,h.

c.

d.

e :- i.

e :- h.

g.

h.

i.

Jak vypadá průběh výpočtu pro dotaz ?- a.

Operátory, aritmetika

Operátory

● Infixová notace: $2 * a + b * c$

● Prefixová notace: $+(*(2, a), *(b, c))$

priorita +: 500, priorita *: 400

● prefixovou notaci lze získat predikátem `display/1`

`:- display((a:-s(0), b, c)).`

`:- (a, ,(s(0), ,(b, c)))`

● **Priorita operátorů**: operátor s **nejvyšší** prioritou je hlavní funktor

Operátory

- Infixová notace: $2 * a + b * c$
- Prefixová notace: $+(*(2, a), *(b, c))$ priorita +: 500, priorita *: 400
 - prefixovou notaci lze získat predikátem `display/1`
`:- display((a:-s(0), b, c)).` `:- (a, ,(s(0), ,(b, c)))`
- **Priorita operátorů**: operátor s **nejvyšší** prioritou je hlavní funktor
- Uživatelsky definované operátory: `zna`
`petr zna a|ese.` `zna(petr, a|ese).`
- Definice operátoru: `:- op(600, xfx, zna).` priorita: 1..1200

Operátory

● Infixová notace: $2 * a + b * c$

● Prefixová notace: $+(*(2, a), *(b, c))$

priorita +: 500, priorita *: 400

● prefixovou notaci lze získat predikátem `display/1`

`:- display((a:-s(0),b,c)).`

`:- (a, ,(s(0), ,(b,c)))`

● **Priorita operátorů:** operátor s **nejvyšší** prioritou je hlavní funktor

● Uživatelsky definované operátory: `zna`

`petr zna a|ese. zna(petr, a|ese).`

● Definice operátoru: `:- op(600, xfx, zna).`

priorita: 1..1200

● `:- op(1100, xfy, ;).`

nestrukturované objekty: 0

`:- op(1000, xfy, ,).`

`p :- q,r; s,t. p :- (q,r) ; (s,t). ; má vyšší prioritu než ,`

● `:- op(1200, xfx, :-).` `:-` má nejvyšší prioritu

Operátory

- Infixová notace: $2 * a + b * c$
- Prefixová notace: $+(*(2, a), *(b, c))$ prioritá +: 500, prioritá *: 400
 - prefixovou notaci lze získat predikátem `display/1`
`:- display((a:-s(0), b, c)).` `:- (a, ,(s(0), ,(b, c)))`
- **Priorita operátorů**: operátor s **nejvyšší** prioritou je hlavní funktor
- Uživatelsky definované operátory: `zna`
`petr zna a|ese.` `zna(petr, a|ese).`
- Definice operátoru: `:- op(600, xfx, zna).` prioritá: 1..1200
 - `:- op(1100, xfy, ;).` nestrukturované objekty: 0
 - `:- op(1000, xfy, ,).`
 - `p :- q, r; s, t.` `p :- (q, r) ; (s, t).` ; má vyšší prioritou než ,
 - `:- op(1200, xfx, :-).` :- má nejvyšší prioritou
- Definice operátoru není spojena s datovými manipulacemi (kromě spec. případů)

Typy operátorů

• Typy operátorů

• infixové operátory: xfx , xfy , yfx

• prefixové operátory: fx , fy

• postfixové operátory: xf , yf

př. $xfx = yfx -$

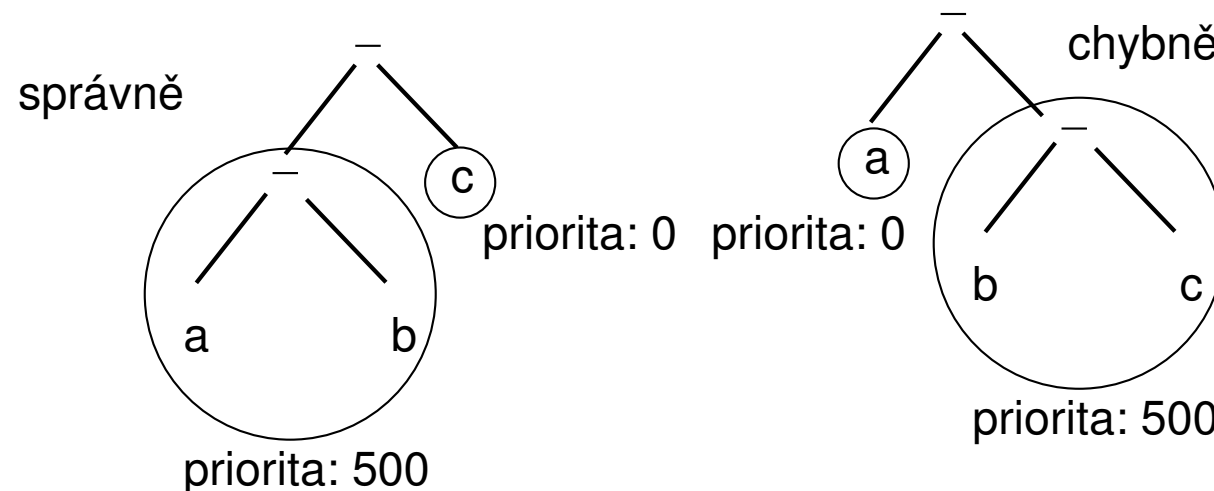
př. $fx ?- fy -$

• x a y určují **prioritu argumentu**

• x reprezentuje argument, jehož priorita musí být **striktně menší** než u operátoru

• y reprezentuje argument, jehož priorita je **menší nebo rovna** operátoru

• $a-b-c$ odpovídá $(a-b)-c$ a ne $a-(b-c)$: „-“ odpovídá yfx

Aritmetika

● Předdefinované operátory

$+$, $-$, $*$, $/$, $**$ mocnina, $//$ celočíselné dělení, mod zbytek po dělení

● $?- X = 1 + 2.$ $X = 1 + 2$ = odpovídá unifikaci

● $?- X \text{ is } 1 + 2.$

$X = 3$ „**is**” je speciální předdefinovaný operátor, který vynutí evaluaci

● porovnej: $N = (1+1+1+1+1)$ $N \text{ is } (1+1+1+1+1)$

● pravá strana musí být vyhodnotitelný výraz (bez proměnné)

● výraz na pravé straně je nejdříve aritmeticky vyhodnocen a pak unifikován s levou stranou
volání $?- X \text{ is } Y + 1.$ způsobí chybu

Aritmetika

● Předdefinované operátory

$+$, $-$, $*$, $/$, $**$ mocnina, $//$ celočíselné dělení, mod zbytek po dělení

● $?- X = 1 + 2.$ $X = 1 + 2$ = odpovídá unifikaci

● $?- X \text{ is } 1 + 2.$

$X = 3$ „**is**” je speciální předdefinovaný operátor, který vynutí evaluaci

● porovnej: $N = (1+1+1+1+1)$ $N \text{ is } (1+1+1+1+1)$

● pravá strana musí být vyhodnotitelný výraz (bez proměnné)

● výraz na pravé straně je nejdříve aritmeticky vyhodnocen a pak unifikován s levou stranou
volání $?- X \text{ is } Y + 1.$ způsobí chybu

● Další speciální předdefinované operátory

$>$, $<$, $>=$, $=<$, $:=$ **aritmetická rovnost**, $=\backslash=$ **aritmetická nerovnost**

● porovnej: $1+2 := 2+1$ $1+2 = 2+1$

Aritmetika

● Předdefinované operátory

$+$, $-$, $*$, $/$, $**$ mocnina, $//$ celočíselné dělení, mod zbytek po dělení

● $?- X = 1 + 2.$ $X = 1 + 2$ = odpovídá unifikaci

● $?- X \text{ is } 1 + 2.$

$X = 3$ „**is**” je speciální předdefinovaný operátor, který vynutí evaluaci

● porovnej: $N = (1+1+1+1+1)$ $N \text{ is } (1+1+1+1+1)$

● pravá strana musí být vyhodnotitelný výraz (bez proměnné)

● výraz na pravé straně je nejdříve aritmeticky vyhodnocen a pak unifikován s levou stranou
volání $?- X \text{ is } Y + 1.$ způsobí chybu

● Další speciální předdefinované operátory

$>$, $<$, $>=$, $=<$, $:=$ **aritmetická rovnost**, $=\backslash=$ **aritmetická nerovnost**

● porovnej: $1+2 := 2+1$ $1+2 = 2+1$

● obě strany musí být vyhodnotitelný výraz: volání $?- 1 < A + 2.$ způsobí chybu

Různé typy rovností a porovnání

$X = Y$ X a Y jsou unifikovatelné

$X \neq Y$ X a Y nejsou unifikovatelné, (také $\neg (X = Y)$)

Různé typy rovností a porovnání

- $X = Y$ X a Y jsou unifikovatelné
 - $X \neq Y$ X a Y nejsou unifikovatelné, (také $\neq X = Y$)
 - $X == Y$ X a Y jsou identické
- porovnej: $?- A == B. \dots$ no $?- A=B, A==B.$

Různé typy rovností a porovnání

- $X = Y$ X a Y jsou unifikovatelné
- $X \neq Y$ X a Y nejsou unifikovatelné, (také $\neg X = Y$)
- $X == Y$ X a Y jsou identické
porovnej: ?- A == B. ... no ?- A=B, A==B. ... B = A yes
- $X \neq Y$ X a Y nejsou identické
porovnej: ?- A \== B. ... yes ?- A=B, A \== B. ... A no

Různé typy rovností a porovnání

- $X = Y$ X a Y jsou unifikovatelné
- $X \neq Y$ X a Y nejsou unifikovatelné, (také $\neq X = Y$)
- $X == Y$ X a Y jsou identické
porovnej: ?- A == B. ... no ?- A=B, A==B. ... B = A yes
- $X \neq Y$ X a Y nejsou identické
porovnej: ?- A \neq B. ... yes ?- A=B, A \neq B. ... A no
- $X is Y$ Y je aritmeticky vyhodnoceno a výsledek je přiřazen X
- $X ::= Y$ X a Y jsou si aritmeticky rovny
- $X \neq Y$ X a Y si aritmeticky nejsou rovny
- $X < Y$ aritmetická hodnota X je menší než Y ($=<$, $>$, $>=$)

Různé typy rovností a porovnání

$X = Y$	X a Y jsou unifikovatelné
$X \neq Y$	X a Y nejsou unifikovatelné, (také $\neq X = Y$)
$X == Y$	X a Y jsou identické porovnej: ?- A == B. ... no ?- A=B, A==B. ... B = A yes
$X \neq Y$	X a Y nejsou identické porovnej: ?- A \neq B. ... yes ?- A=B, A \neq B. ... A no
$X is Y$	Y je aritmeticky vyhodnoceno a výsledek je přiřazen X
$X ::= Y$	X a Y jsou si aritmeticky rovny
$X \neq Y$	X a Y si aritmeticky nejsou rovny
$X < Y$	aritmetická hodnota X je menší než Y ($=<$, $>$, $>=$)
$X @< Y$	term X předchází term Y ($@=<$, $@>$, $@>=$) 1. porovnání termů: podle alfabetického n. aritmetického uspořádání 2. porovnání struktur: podle arity, pak hlavního funktoru a pak zleva podle argumentů

Různé typy rovností a porovnání

- $X = Y$ X a Y jsou unifikovatelné
- $X \neq Y$ X a Y nejsou unifikovatelné, (také $\neq X = Y$)
- $X == Y$ X a Y jsou identické
porovnej: ?- A == B. ... no ?- A=B, A==B. ... B = A yes
- $X \neq Y$ X a Y nejsou identické
porovnej: ?- A \neq B. ... yes ?- A=B, A \neq B. ... A no
- $X is Y$ Y je aritmeticky vyhodnoceno a výsledek je přiřazen X
- $X ::= Y$ X a Y jsou si aritmeticky rovny
- $X \neq Y$ X a Y si aritmeticky nejsou rovny
- $X < Y$ aritmetická hodnota X je menší než Y ($=<$, $>$, $>=$)
- $X @< Y$ term X předchází term Y ($@=<$, $@>$, $@>=$)
1. porovnání termů: podle alfabetického n. aritmetického uspořádání
 2. porovnání struktur: podle arity, pak hlavního funktoru a pak zleva podle argumentů
- ?- f(pavel, g(b)) @< f(pavel, h(a)). ... yes